

Eğitim Teknolojisi

kuram ve uygulama

Yaz 2012

Cilt 2

Sayı 2

Summer 2012

Volume 2

Issue 2

Educational Technology

theory and practice

ISSN: 2147 - 1908

Cilt 2, Sayı 2, Yaz 2012
Volume 2, Number 2, Summer 2012

Genel Yayın Editörü / Editor-in-Chief: **Dr. Halil İbrahim YALIN**
Yardımcı Editör / Co-Editor: **Dr. Tolga GÜYER**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Publisher Editor: **Dr. Sami ŞAHİN**
Redaksiyon / Redaction: **Figen DEMİREL UZUN**
Dizgi / Typographic: **Şeyma Büşra GÜLEN**
Kapak ve Sayfa Tasarımı / Cover and Page Design: **Dr. Bilal ATASOY**
İletişim / Contact Person: **Dr. Aslıhan KOCAMAN KAROĞLU**

Editör Kurulu / Editorial Board

Dr. Abdullah KUZU
Dr. Akif ERGİN
Dr. Ana Paula CORREIA
Dr. Aytekin İŞMAN
Dr. Buket AKKOYUNLU
Dr. Cem ÇUHADAR
Dr. Deniz DERYAKULU
Dr. Deepak SUBRAMONY
Dr. Eralp H. ALTUN

Dr. Feza ORHAN
Dr. H. Ferhan ODABAŞI
Dr. Hafize KESER
Dr. Halil İbrahim YALIN
Dr. Hyo-Jeong So
Dr. İbrahim GÖKDAŞ
Dr. Kyong Jee (KJ) KIM
Dr. M. Oğuz KUTLU
Dr. M. Yaşar ÖZDEN

Dr. Mehmet GÜROL
Dr. Michael EVANS
Dr. Michael THOMAS
Dr. Özcan Erkan AKGÜN
Dr. Özgen KORKMAZ
Dr. S. Sadi SEFEROĞLU
Dr. Sandie WATERS
Dr. Scott WARREN
Dr. Servet BAYRAM

Dr. Şirin KARADENİZ
Dr. Tolga GÜYER
Dr. Trena PAULUS
Dr. Yasemin GÜLBAHAR
GÜVEN
Dr. Yavuz AKPINAR
Dr. Yun-Jo AN

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

Hakem Kurulu / Reviewers

Dr. Adile Aşkın KURT
Dr. Akif ERGİN
Dr. Arif ALTUN
Dr. Aytekin İŞMAN
Dr. Buket AKKOYUNLU
Dr. Cem ÇUHADAR
Dr. Deniz DERYAKULU
Dr. Ebru KILIÇ ÇAKMAK
Dr. Eralp H. ALTUN
Dr. Ertan ZEREYAK
Dr. Ertuğrul USTA

Dr. Feza ORHAN
Dr. H. Ferhan ODABAŞI
Dr. Hafize KESER
Dr. Halil İbrahim YALIN
Dr. Hasan ÇAKIR
Dr. Işıl KABAKÇI
Dr. İbrahim GÖKDAŞ
Dr. Levent ÇELİK
Dr. M. Oğuz KUTLU
Dr. M. Yaşar ÖZDEN
Dr. Mehmet GÜROL

Dr. Mehmet Akif OCAK
Dr. Mukaddes ERDEM
Dr. Necmi EŞGİ
Dr. Ömür AKDEMİR
Dr. Özcan Erkan AKGÜN
Dr. Özgen KORKMAZ
Dr. S. Sadi SEFEROĞLU
Dr. Sami ŞAHİN
Dr. Selçuk ÖZDEMİR
Dr. Semirai ÖNCÜ
Dr. Serçin KARATAŞ

Dr. Serpil YALÇINALP
Dr. Servet BAYRAM
Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK
Dr. Şafak BAYIR
Dr. Şirin KARADENİZ
Dr. Tolga GÜYER
Dr. Yasemin GÜLBAHAR
GÜVEN
Dr. Yasemin Koçak USLUUEL
Dr. Yavuz AKPINAR

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

İletişim Bilgileri / Contact Information

Web: <http://www.etku.org>
E-Posta / E-Mail: info@etku.org
Telefon / Phone: +90 (312) 202 83 17
Belgegeçer / Fax: +90 (312) 202 83 87
Adres / Adress: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, L-Blok / 308,
06500 Teknikokullar-ANKARA / TÜRKİYE

İLKÖĞRETİM 5.SINIF BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ DERSİNİN ÖĞRETİMİNDE DRAMA ÖĞRETİM YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİ BAŞARISINA ETKİSİ

Okan Atalay¹, Sami Şahin²

Özet

Bu araştırmada bilişim teknolojileri öğretiminde drama yönteminin kullanılmasının akademik başarıya etkisi incelenmektedir. Araştırmada “bilgisayar sistemleri” ünitesi drama yöntemi ile işlenmiştir. Araştırmada ön-test/son-test kontrol gruplu yarı-deneysel desen kullanılmıştır. Ön-test olarak bir hazır-bulunmuşluk testi uygulanmıştır. Deney grubuna drama öğretim yöntemi, kontrol grubuna geleneksel ders anlatım yöntemi ile işlenen ünite sonrasında uygulanan başarı testinin sonucunda elde edilen başarı puanlarının deney grubu lehine olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: ilköğretim, drama öğretim yöntemi, bilişim teknolojileri öğretim

THE EFFECT OF DRAMA METHOD TEACHING ON THE 5TH GRADE STUDENTS' SUCCESS IN INFORMATION TECHNOLOGIES CLASS

Abstract

The aim of this research is to investigate whether drama method teaching makes a significant effect in the teaching of “Information Technologies” class. The unit with the title of “computer systems” was chosen as the unit which would be taught with the method of drama. There wasn't a significant difference between the knowledge levels of the two groups according to the readiness test which was implemented just before the experiment. After the unit was taught through “drama method teaching” for the experimental group and traditional method for the control group, it was found that the success rates of the experimental group were significantly better than the ones of control group.

Key Words: elementary education, drama method teaching, teaching information technologies

---

¹ Gazi Üniversitesi, BOTE, okanformula@gmail.com

² Gazi Üniversitesi, BOTE, samisahin71@gmail.com

Summary

The aim of this study is to investigate whether the usage of “drama method” makes a significant difference in the teaching of “Information Technologies” lesson. The subjects of this study are composed of primary education students who use the 4th level information technologies lesson book published by Ministry of Education.

As the very first step of this research, selection of the unit was made and the unit with the title of “Computer Systems” was chosen as the unit which would be taught with the method of drama. Before starting the experiment, equality of the experimental and the control groups’ knowledge level was tested through a readiness test which includes the subjects of the previous years’ “Information Technologies” lessons and which covers all these subjects homogeneously. According to the results of this test, it was found out that there wasn’t a significant difference between the levels of two groups.

After the implementation of the readiness test, the unit with the title of “Computer Systems” was taught to the experimental group with “Drama Method” for a-five-week period via two lessons in each week. Meanwhile the same unit was taught to the control group with the traditional methods of teaching during the same period. At the end of the experimental treatment, an achievement test that consists of homogeneously selected questions about the subjects of “Computer Systems” unit was applied to the control and the experimental groups. There wasn’t a significant difference between the knowledge levels of the two groups according to the readiness test which was implemented just before the experiment. After the unit which was covered with the “Drama Method” for the experimental groups while it was taught to control group through “Traditional Method”, it was understood that the success rates of the experimental group were better than the ones of control group.

Giriş

Eğitimde drama; insanın kendisini başkalarının yerine koyarak çok yönlü gelişmesi, bireyin eğitim ve öğretimde aktif rol alması, kendini ifade edebilme, yaratıcı olma, yaşamı çok yönlü algılama, araştırma istek ve duygusunun gelişmesi, eğitim ve öğretimin buyurgan, kısırlaştırıcı ve angarya haline dönüşmesine karşı, bireyin eğitim ve öğrenme isteğini artırıcı eğitim yöntemidir (Güneysu, 1991). Drama, eğitim ve öğretimde yeni bir oluşumdur. Ezbere dayalı bir eğitim çocuğun zihinsel gelişimini, araştırmasını, paylaşmayı öğrenmesini engeller. Drama ise, çocuğu geliştiren, yetiştiren başlı başına bir eğitim alanıdır (MEB, 1999).

Eğitimde dramatik yaşantılar, olay, duygu ve durumların öğrenciler tarafından oyunlaştırılmasıyla edinilen yaşantılardır. Bu yaşantılar, yaşamdaki gerçeklerin bireylerce temsil edilen modelleri yardımıyla edinilir (Kavcar, 1985). Eğitimde, bireyi öğrenme sürecinde etkili kılan, yaparak ve yaşayarak öğrenmesine olanak sağlayan, kendisini gerçekleştirmesine ve yaratıcı, üretken bir birey olmasına, başkalarıyla olumlu sosyal etkileşim kurmasına, kısaca tüm yönleriyle gelişmesine katkıda bulunan bir yöntem olan eğitsel/yaratıcı drama giderek daha yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Kaf, 2000).

Geleneksel öğretim yöntemleri ile öğrencilerin yaratıcılık güçlerinin gelişmesi, sorun çözme ve özdenetim potansiyellerinin geliştirilebilmesinin oldukça sınırlı düşünülmektedir. Çocukların sosyal, kendine güvenli, yaratıcı, kendini iyi ifade eden, başkalarını daha iyi dinleyen bireyler olarak yetişebilmeleri için çeşitli alternatifler sunulmalıdır. Çağdaş eğitim yaklaşımında kullanılan aktif öğretim yöntemi, rol oynama, eğitsel drama gibi yöntemler öğrencileri daha güvenli, yaratıcı bireyler haline getirebilir (Koç & Dikici, 2003). Eğitimci, eğitimde drama yöntemini kullanırken ne öğreteceğim sorusuna cevap vermeli ve hangi boyutta kalacağını belirlemelidir. Eğitimde drama eğitimin amaçları ile sınırlandırılabilir. Dolayısıyla eğitsel olan ve olmayan drama arasındaki farklar, etkinlikler ve çocuğun eğlenmesine değil, etkinliklerin hazırlanmasında sorumlu olan kişilerin amaçlarına bağlıdır (Gönen, 1999).

Drama etkinliklerini, programına ve planına dâhil etmek isteyen öğretmen, genel ve özel eğitim amaçları ile uygulamak istediği etkinliklerin uyuşup uyuşmadığını gözden geçirmelidir. Eğitimde sistemli ve devamlı drama yöntemine yer vermek, öğrencilerin değerlendirme yapmasına, yaratıp keşfetmesine, çözümlenmeye yönelik soru sorabilme becerilerine sahip olma şansını sağlar (Önder, 1999).

Eğitim bilimciler birçok sanat dalının özellikle de tiyatrunun eğitime işlevi üzerinde dikkatle durmaktadır. Bu durum öğretmenlere, eğitimcilere yeni sorumluluklar yüklemektedir. San, eğitimle ilgili görüşlerini şu şekilde vurgulamaktadır; “Temel hedef, daha hoşgörülü, birbirlerini anlayan, daha demokratik insanlar yetiştirmektir. Türkiye'nin çağdaşlaşmasına, demokratikleşmesine katkıda bulunmak, iletişime açık, çağdaş insan yetiştirmeye yönelmektir” (San, 1994, s.9). Drama yönteminin amacı topluma çağdaş, demokratik, yaratıcı, üretken, iletişime hazır bireyler kazandırmaktır. Hangi konu üzerinde çalışılırsa çalışılsın bu temel ilkeler göz ardı edilemez (Yılmaz, 2000).

Drama tüm sanat dallarını içinde barındırdığı, göndermeler yaptığı, sanat ürünlerinden yararlandığı için çok önemli bir yöntemdir. Bireyin kendini hem sanata yakın hissetmesini sağlamakta hem de düşünme, duygulama, düşleme yeteneklerini geliştiren, kişiliğinin

olgunlaşmasına, çevresi ile sağlıklı iletişim kurmasına yardımcı olan bir eğitim aracı olarak geleneksel yöntemin sınırlarını da zorlamakta ve yeni, çağdaş bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. San'a göre; "Ezberci eğitimin yol açtığı tıkanmalara karşılık, imgeleme ve tasarlama, sorun çözme, üretken olma aşamalarına götürebilecek bir eğitim, yaratıcı drama eğitimiyle kesinlikle sağlanabilir" (San, 1999). Tüm eğitim kademelerinde ve her yaştan insana uygulanabilecek yaratıcı drama çalışmaları eğitimin sıkıcı kalıplarını kırarak, çağdaş eğitim sistemiyle bütünleştirilebilir ve kendini geliştirme gereksinimi ve heyecanı duyan öğretmen ve öğrenciler yaratabilir (Okvuran, 1995).

Drama, öğretmen merkezli değil, öğrenci merkezli bir eğitim yöntemidir. Önemli olan, öğrencinin yaratıcılığını harekete geçirmek, bilgiye ulaşmanın yollarını sunmaktır. Çocuk oyun çağında ilkokula başlar. Geleneksel yöntem, öğrenciyi oyun dünyasından alıp ders çalışmaya yönlendirir ve ders kitaplarındaki kalıplara bağımlı kalır. Öğrenci, omuzlarına yüklenen sorumlulukları ezberlemeye başlar. Öğrenmeden ziyade ezberleme gerçekleşir ve bilgi, kullanılmadığında unutulmaya mahkûmdur (Hatipoğlu, 2006). Ezberci eğitim ve öğretim bireyin öğrendiklerinin ne işe yarayacağını bile anlamasına olanak vermez, oysa drama yöntemi bireyin bütün öğrendiği bilgileri gelişmekte olan rolü ile birlikte kullanmasını, hatta rolü geliştikçe kendisine gerekli olan bilgiler talep eder hale gelip, kendi kendine ona ulaşmasını sağlar (Levent, 1999).

Dramanın en önemli işlevi, insanı geliştirmesi ve ona öz güven kazandırmasıdır. Bu eğitici işlevinden dolayı çocuk eğitiminde dramanın kullanılabilmesi düşünülmüş, eğitimde dramadan nasıl yararlanılabileceği üzerinde önemle durulmuştur. Drama, eğitimin değişik basamaklarında yer alan diğer disiplinlerin pek çoğunda bir yöntem olarak uygulanabilir. Türkçe, edebiyat, hayat bilgisi, tarih, coğrafya, matematik, sosyal bilgiler, resim, müzik, fen bilgisi derslerinin öğretiminde ve özellikle ilköğretimin ilk üç sınıfında okutulan bireysel ve toplu etkinlikler dersinde drama yöntemi kullanılabilir. Drama yoluyla öğrenme çabuklaştırır, etkinleştirir. Drama öğrencinin sözcükleri, tutum ve davranışları, devinimleri ve yaşam durumlarını anlamlandırmasını sağlar. Drama kendine özgü doğasından dolayı ilkel etkileşim deneyimlerine olanak sağlar. Çocuğa öğretilmesi düşünülen şeyler tasarlanıp, planlandıktan sonra drama aracılığı ile bir dünya yaratılıp çocuk aktif olarak konunun içine sokulabilir. Çocuk kendi yöntemleri ile bu dünyaya girip, gözlem yaparak, keşiflerde bulunarak ve araştırarak olaya katılması sağlanabilir (Güneysu, 1991).

Konu kaynaklı dramada egzersizler, doğaçlamalar, oyunlar, öyküler, davranış şemaları, özellikle oluşturulan imajı ifade etmek için kullanılır. Eğitsel oyunun öncelikli amacı, çocuğun öğrenmesidir. Böyle bir oyun, aynı zamanda çocuk için bir eğlence de olacaktır. Öğretmen, rehber konumundadır. Çocukları soru sormaları için cesaretlendirir, onlara düşüncelerini paylaşabilecekleri ortamlar yaratır. Her türlü materyale ve objeye yer verir, çünkü bunlar, öğrenmeyi daha zevkli ve ilgi çekici hale getirir. Eğitim ortamında çocuklar her an bir şeyler keşfedebilir, yaratabilir, deneyip doğru ya da yanlış yapabilirler. Çocuklar, kendilerinden talep edilmeden, kendi kararıyla bir şeyler yapabileceklerini bilirler. Dramada amaç, konu hakkında önceden haber verme, konuyu ele alma, konuyu betimleme, konuya ilişkin edindiği bilgileri sentez yapma, eleştirici tarzda düşünebilme, dramatik rolden yeni içerik ve anlamlar bulma, dil ve iletişim becerisi kazanma, araştırma, karar verme ve başkasının hislerini anlamadır (Gönen & Dalkılıç, 2003).

San (1999), yaratıcı drama çalışmalarında genellikle beş tür uygulama yöntemi yer aldığını bildirmiştir. Bunlar ısınma ve rahatlama çalışmaları, oynama, doğaçlama, oluşumlar ve değerlendirmedir. 1. aşamada (ısınma aşaması) amaç; öğrencinin oyuna katılma istekliliğinin artırılması, grubun birbirine ısınması, grubun oyunlara ısınması, grubun dramaya ısınması, grubun rahatlama (top ile oynanan tanışma oyunları gibi). Bu aşama; adını çeşitli biçimlerde söyleyerek tanışma oyunları, bedeni gevşetme ve rahatlama alıştırmalarını (eşini bul ve ayağını yerden kes oyunu, elma toplama oyunu, ısınmayı sağlayıcı diğer oyunlar) içerir. 2. Aşamada (rol oynama aşaması) amaç; grup içi iletişimin ve etkileşimin sağlanması, imgelemi geliştirmesi, görme-ışıtme-dokunma vb. duyuları geliştirmesi, rol oynama yoluyla ifade becerisini geliştirmesidir. Bu aşama; eşinin elini bul oyunu, kör tavuk oyunu, çeşitli seslerle ilgili çağrışımlar yaptırma, ikili heykel olma oyunları, eşine heykel formu verme, gözleri kapalı olarak eşinin heykel formunu tanıma ve aynısını canlandırabilme oyunları, rol oynama yaparak çeşitli eylemleri canlandırma, atasözlerini canlandırma etkinliklerini içerir. 3. Aşamada (doğaçlama aşaması) amaç; öğrencinin doğaçlama yapabilmesi, doğaçlama yoluyla yeni durumlar yaratabilmesi, oyun yoluyla kendini ifade edebilmesi, doğaçlamaya katılmada istekliliğinin artması, doğaçlama yapmaktan zevk alması, eğlenmesi, yaratıcı düşünebilmesi, hazır bir yapıttan yola çıkarak doğaçlama yapabilmesi, kendi uydurdukları öykülerden doğaçlama kurma, durumlar yaratma, canlandırma yetilerini geliştirmesidir. Bu aşama; masal, öykü, şiir, yöresel öyküler, bir tablo, bir fotoğraf, bir heykel, bir gazete haberi ya da bir ders konusundan yola çıkarak doğaçlama kurmak, durumlar yaratma, canlandırma, doğaçlama öncesinde konu hakkında liderin bilgilendirmesi, çocukların uydurduğu öykülerden doğaçlamalar yapma, öykünün tamamını ya da bir kesitini oynama etkinliklerini içerir. 4. Aşamada (değerlendirme aşaması) amaç; çocukların dramayı değerlendirme yetisinin geliştirilmesi, etkileşimi sağlaması, paylaşımında bulunması, yapıcı, olumlu eleştiriyi yapabilmesi, drama çalışmasından, olumlu duygularla ayrılma, yaşantılarını ifade edebilmesidir. Bu aşama; doğaçlamaları canlandırdıktan sonra tartışma, değerlendirme, gerekirse yeniden oynama, duygu ve düşüncelerin olumlu biçimde ifade edilmesi, paylaşılması, olumlu duygularla, drama çalışmasından ayrılma (Okvuran 2001) etkinliklerini içerir.

İlgili araştırmalara bakıldığında, Güzel (2001) ilköğretim 6.sınıf fen bilgisi dersinde drama yönteminin kullanımının bu derste akademik başarıya, öğrencilerin derse karşı tutumlarına ve hatırlamaya etkisinin olup olmadığını araştırmıştır. Ayrıca öğrencilerin fen bilgisi dersindeki başarısına ailenin sosyo-ekonomik durumu, annelerin eğitim durumu, babaların eğitim durumu, öğrencilerin ders çalışma alışkanlıkları ve öğrencilerin cinsiyeti ne kadar etkilediği incelenmiştir. Sonuç olarak 6. sınıf fen bilgisi dersinde drama yöntemiyle ders anlatımı öğrencilerinin fen bilgisi dersine karşı olan tutumlarını olumlu yönde etkilediği ve öğrendiklerini hatırlamayı kolaylaştırdığı; ancak öğrencilerin akademik başarısına etkisinin klasik yöntemle ders işleyen öğrencilerin başarısından farklı olmadığı gözlenmiştir. Aynı zamanda 6. sınıf fen bilgisi dersindeki başarı ailelerin sosyo-ekonomik durumuna göre değişmekte (gelir durumu yüksek olan öğrenciler gelir durumu düşük olan öğrencilere göre fen bilgisi dersinde daha başarılı), fakat annenin ve babanın eğitim durumuna, öğrencilerin ders çalışma alışkanlıklarına ve cinsiyetlerine göre değişmediği sonucuna varılmıştır. Ay (1997), yabancı dil öğretiminde drama nedir ve sınıf içinde etkili olarak nasıl uygulanır sorularına yanıt aramıştır. Sonuç olarak eğitimde dramanın, yabancı dil öğretiminde öğrencilerin dil becerilerini geliştirmedeki etkililiği vurgulanmıştır. Ay (2005) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel

yöntemlerin öğrenci başarısı ve kalıcılık düzeyi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Sonuç olarak yaratıcı drama yönteminin öğrenci başarısı ve kalıcılık üzerinde olumlu etkileri olduğu bulunmuştur. McNaughton (2004) 'Eğitimi Güçlendirmek için Drama' adlı çalışmasında 10 veya 11 yaşındaki üst sınıflardaki ilköğretim öğrencileri sınanmıştır. Birçok anahtar bilgi dersin öğretim ve değerlendirme aşamasında kaydedilmiştir. Bunlar öğretmenin ders esnasında aldığı notlar, öğrencilerin çalışmaları ve öğrenmelerini ölçen testler, öğretmenin ve izleyicilerin gözlemleri, öğrenciler ve izleyiciler ile yapılan anketler ve ders anlatılırken çekilen video, teyp görüntüleridir. Bütün bu bilgiler değerlendirildiğinde açıkça görülmüş ki; drama öğrencilerin derste verilenleri başarılı bir şekilde öğrenmesinde çok etkili bir araçtır.

Yöntem

Araştırmanın örneklemi, Afyonkarahisar ili Taşoluk kasabasında yer alan bir ilköğretim okulunda iki ayrı 5. Sınıf şubesinde öğrenim gören toplam 57 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada ön-test/son-test kontrol gruplu yarı-deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel işlem öncesi katılımcıların ön-bilgilerini ölçmek için hazır-bulunmuşluk testi uygulanmıştır. Deneysel işlem, 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde bir ay olarak Bilişim Teknolojileri dersi yıllık planında belirten müfredata bağlı olarak gerçekleştirilmiştir. Deney grubunda Bilişim Teknolojileri dersi drama etkinlikleriyle, kontrol grubunda ise öğretmen kitabında anlatılan öğretim yöntemleriyle işlenmiştir. Deneysel işlem tamamlandıktan sonra son-test olarak bir başarı testi uygulanmıştır. Elde edilen ön-test ve son-test verilerine dayanarak, deneysel işlemin akademik başarıya etkisi, bu etkinin cinsiyet ve evinde bilgisayar sahibi olma faktörleri ile ilişkisi analiz edilmiştir. Ayrıca deney sonrası öğrenciler ve uygulama öğretmeni ile görüşmeler yolu ile drama yönteminin etkililiğine dair görüşler alınmıştır.

Araştırmada veri toplamak için; ön-test olarak Bilişim Teknolojileri 1. , 2. ve 3. Basamak ders kitaplarından hazırlanan 4 cevap şıklı 20 çoktan seçmeli sorudan oluşan bir hazır-bulunmuşluk testi, son-test olarak ise Bilişim Teknolojileri 4. Basamak 1. Ünitesini değerlendirmek amacıyla hazırlanan yine 4 cevap şıklı 20 çoktan seçmeli sorudan oluşan bir başarı testi kullanılmıştır. Testler hazırlanırken, ilçede görev yapan 4 Bilişim Teknolojileri öğretmenine kapsam ve görünüş geçerliliği için gösterilmiş ve dönütlere göre testler üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Testler, deney ve kontrol grubuna uygulanmadan önce aynı okulda yer alan 27 öğrenciden oluşan bir başka 5. Sınıf grubuna uygulanarak madde analizleri yapılmış ve testlerin madde güçlükleri ve ayırt-edicilikleri uygun bulunmuştur.

Araştırmada, deney grubunda kullanılan drama yoluyla öğretim programı, araştırmacı ve Milli Eğitim Bakanlığı onaylı drama kursu sertifikalı bir eğitimci ile birlikte ders kitabının öngördüğü kazanımlara göre hazırlanmıştır. Deney ve kontrol grubunda dersler aynı haftalar ve aynı günler içinde işlenmiştir. Bilişim Teknolojileri dersinin Bilgi Sistemleri ünitesinin anlatılması için gerekli olan süre 10 ders saatidir. 5 hafta boyunca 10 ders saatinde, deney ve kontrol gruplarında aynı ünite farklı öğretim yöntemleriyle işlenmiştir. Haftalık 2'şer ders saati boyunca deney grubuna okulun anasınıfında drama ile ünitenin konuları anlatılmıştır. Kontrol grubuna ise öğretmen kılavuz kitabında yazan öğretim yöntemleriyle ve hazırlanan günlük ders planları doğrultusunda anlatılmıştır. Deney grubunun bulunduğu okulda drama

salonu olmadığı için İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne gerekli bilgiler verilerek anasınıfının kullanımı için izin alınmıştır.

Aşağıda gerçekleştirilen drama uygulamalarına bir örnek olarak “belgelerimi düzenliyorum” konulu drama ders plan sunulmaktadır. Bu derste amaç, “çalışmalarını düzenlemek için işletim sisteminin özelliklerini kullanır” hedef kazanımını gerçekleştirmektir. Dersin süresi 40 dakikadır. Dersin işleniş aşamaları;

- 1- *Isınma Aşaması:* Öğretmen, sınıfı karşısına alır ve bazı vücut egzersizleri yapmaya başlar. Fakat bu egzersizleri yaparken, ilk olarak lider diyor ki der, sonra egzersizi söyler. Örneğin; lider diyor ki, sağ bacağını kaldır. Fakat lider öğrencilerin dikkatlerini ölçmek için Egzersizi söylerken başında “lider diyor ki” sözünü söylemeyebilir ya da “Lider diyor ki” deyip söylediği egzersizle yaptığı egzersizi farklı gösterebilir. Bu hususlara dikkat etmeyen öğrenci oyundan çıkar. Son kalan öğrenci oyunun birincisi olur.
- 2- *Oyun Aşaması:* Öğretmen, aşağıdaki oyunu öğrencilere açıklar ve öğrencilerin bu oyunu *oynamasına* yardımcı olur. Oyunda sınıftan gönüllü 5 kişi seçilir ve arkaya-arkaya sıralandırılır. Bu 5 kişiye uzun bir ip verilir ve öndeki öğrenciye trenin lokomotif olduğu, diğerlerine ise Ankara, İzmir, İstanbul ve Adana’ya gidecek olan yolcuların vagonları olduğu söylenir. Sınıftaki diğer öğrencilerin bir kısmı gitmek istedikleri şehirlere göre trene binerler, bir kısmı ise şehrin istasyonunu oluşturur. Yolcuların hepsi indiğinde oyun tamamlanır.
- 3- *Doğaçlama Aşaması:* Öğretmen, asıl anlatmak istediği konuyu aşağıdaki doğaçlama senaryosuna göre öğrencilerle işler. Bir oda vardır. Bu odanın sahibi, odanın dağınıklığından çok şikâyetçidir. Bu odadaki Türkçe, Fen, Sosyal Bilgiler ve Matematik kitap, defter ve testlerini, yine odada bulunan aynı derslerin bölümlerine düzenli olarak yerleştirilmesi lazımdır. Öğrencilerin bir kısmı kitap, defter ve test olarak, bir kısmı ise odadaki bölümler olarak doğaçlamaya katılacaktır. Doğaçlama sonunda düzenli bir oda yaratılmaya çalışılacaktır.
- 4- *Değerlendirme Aşaması:* Öğretmen, öğrencilere doğaçlama da neyin eksik olduğu, siz olsanız ne yapardınız sorusunu yöneltilir. Değerlendirmenin sonunda öğrencilere anlatılan konunun kısa bir özeti sunulur.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmanın katılımcıları; deney grubu 31, kontrol grubu ise 26 olmak üzere toplam 57 öğrenciden oluşmuştur. Cinsiyetlere göre bakıldığında; deney grubu 15 kız 16 erkekten, kontrol grubu ise 15 kız 11 erkekten oluşmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Katılımcıların cinsiyete göre demografik dağılımı

	Kız	Erkek	Toplam
Deney Grubu	15	16	31
Kontrol Grubu	15	11	26
Toplam	30	27	57

Deney ve kontrol grubuna ait hazır-bulunmuşluk testi sonuçları normal dağılım göstermediği için veriler parametrik olmayan Mann-Whitney U tekniği ile incelenmiştir (Tablo 2). Sonuç olarak, deney grubu (M=5.8) ile kontrol grubu (M=6.3) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Z=0.57, p>0.05).

Tablo 2: Hazır bulunmuşluk testi puanlarına göre Mann Whitney-U testi sonuçları

Gruplar	N	M	Z Değeri (Düzeltilmiş)	p
Deney Grubu	31	5.8	0.57	0,57
Kontrol Grubu	26	6.3		

Başarı testi için gruplar arası farka, ilişkisiz örneklemelerde t-testi ile bakılmıştır (Tablo 3). Sonuç olarak, deney grubu (M=12.8, SS=3.6) kontrol grubuna (M=8.5, SS=3.5) göre anlamlı bir fark ile daha başarılı bulunmuştur (t(55)=4.46, p<0.001). Bu sonuca dayanarak, öğretim yöntemi olarak dramanın, günlük ders planlarında belirtilen öğretim yöntemlerine göre daha etkili olduğu ve öğrencilerin akademik başarılarını arttırdığı söylenebilir.

Tablo 3: Başarı testi puanlarına göre bağımsız örneklemelerde t-testi sonuçları

Gruplar	N	M	SS	SD	t	p
Deney Grubu	31	12.8	3.6	55	4.46	0,000
Kontrol Grubu	26	8.5	3.5			

Bilişim Teknolojileri dersinin öğretiminde, drama yönteminden farklı şekil ve ortamlarda yararlanılabilir. Ayrıca diğer derslerin öğretimi için drama yöntemi denenebilir. Dramanın eğitimde faydalı bir şekilde kullanılması için, öğretmenlere lisans eğitiminde drama eğitimi verilmelidir ve mevcut drama derslerinin içeriği genişletilmelidir. Ayrıca drama ile ilgili uzman sayısını arttırmak için lisans programları açılmalıdır. Drama eğitimi özel alanlar gerektirmektedir. Bunun için okullarda gerekli düzenlemelerin yapılması ve okullarda drama odasının yapılması gerekmektedir.

Kaynakça

Ay, S. O. (1997). *Yabancı dil öğretiminde dramanın kullanımı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ay, T. S. (2005). *İlköğretim hayat bilgisi öğretiminde yaratıcı drama ve geleneksel öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısı ve hatırd tutma düzeyi üzerindeki etkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Gönen, M. (1999). *Çocuk Eğitiminde Drama ve Uygulamalar*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Gönen, M. & Dalkılıç, N. (2003). *Çocuk Eğitiminde Drama Yöntem ve Uygulamalar*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Güneysu, S. (1991). Eğitimde drama. *Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri*. Eskişehir, 84-88.

Güzel, H. E. (2001). *İlköğretim 6. sınıf fen bilgisi dersinde dramatizasyon yönteminin başarıya etkisi*. Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Hatipoğlu, Y. Y. (2006). *İlköğretim 5.sınıf matematik ders konularının öğretiminde drama yönteminin öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kaf, Ö. (2000). Hayat bilgisi dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasında yaratıcı drama yönteminin etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6(6), 173-184.

Kavcar, C. (1985). Örgün eğitimde dramatizasyon. *Eğitim ve Bilim*, 56, 32-41.

Koç, M. & Dikici H. (2003). Eğitimde dramanın bir yöntem olarak kullanılması. *İlköğretim Online Öğretim Uygulamaları Serisi*. <http://ilkogretimonline.org.tr/vol2say1/ou1/ou1.pdf> adresinden 10 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.

Levent, T. (1999). Drama kültürü oluşturmak. *Eğitimde Tiyatroda Yaratıcı Drama Dergisi*, 2, 7-9.

McNaughton, M. J. (2004). Educational drama in the teaching of education for sustainability. *Environmental Education Research*, 10 (2), 139-155.

MEB. (1999). *İlköğretimde Drama 1*. MEB Yayınları, Ankara.

Okvuran, A. (1995). Çağdaş insanı yaratmada yaratıcı drama eğitiminin önemi ve empatik eğilim düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27(1), 185-194.

Okvuran, A. (2001). *Okulöncesi Dönemde Yaratıcı Drama*. http://www.egitim.com/egitimciler/0753/0753.1/d_0753.1.yaraticidrama.p01.asp?BID=01 adresinden 11 Kasım 2009 tarihinde alınmıştır.

Önder, A. (1999). *Yaşayarak Öğrenme için Eğitici Drama*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

San, İ. (1994). "Daha çağdaş, daha demokratik, daha hoşgörülü bir eğitim için" drama ve öğretimi bilgisi. *Türk-Alman Kültür İşleri Kurulu Yayın Dizisi*, 5, 9.

San, İ. (1999). Türkiye'de yaratıcı drama çalışmalarının dünü ve bugünü. *Cumhuriyet ve Çocuk*, 2. *Ulusal Çocuk Kültürleri Kongresi*. Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, 267-273.

Yılmaz, T. (2000). *Türkçe öğretiminde yaratıcı drama yöntemi ile diksiyon becerileri kazandırmaya ilişkin bir model önerisi yaklaşımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.